

Синтакса

(реченични конституенти)

(вежбања)

1. У следећој реченици подвуци **субјекат** и одреди му врсту:

Јак ветар је дувао сву ноћ.

2. У реченици *Нема никаквих проблема* **субјекат** је:

а) граматички

б) семантички (логички)

3. Подвуци **субјекат** у наредним реченицама и одреди **падеж** у којем се налази:

Ваш пријатељ је добар преводилац. _____

Биће великих изненађења. _____

Срам нека их буде! _____

4. Напиши реченицу у којој ћеш употребити **субјекат у дативу**:

5. Шта се означава **именским копулативним предикативом** у именском предикату?

6. У реченици *Зима је била блага* **именски копулативни предикатив** чини:

а) именица б) именичка синтагма в) придев г) придевска синтагма

7. Анализирај помоћу табеле реченице: *Тања је најбоља ученица; Овај ресторан је врло скуп.*¹

8. Подвучи **предикат** у наредној реченици и одреди му **врсту**:

Ми смо били на предавању.

9. Анализирај помоћу дијаграма реченице: *Ми смо били у биоскопу; Они су у тешкој ситуацији.*²

10. Заокружи слово испред реченице са **логичким субјектом**:

а) *Ходао је цео дан.*

б) *Марку се спава.*

в) *Дала му је јабуку.*

11. Одредите прецизно **врсту предиката** (према сложености и према саставу лексичког језгра) у реченици *Школа јахања није била далеко.*

12. Одредите прецизно **синтаксичке функције** чланова следеће реченице и **семантичку улогу** коју исказује подвучени члан: *Перу боле леђа.*

¹ За анализу ових реченица можеш користити пример табеле именског копулативног модела у *Граматници српског језика за гимназије и средње школе* Живојина Станојчића и Љубомира Поповића (Табела бр. 3, 418).

² За анализу ових реченица можеш користити примере дијаграма прилошког копулативног модела у *Граматници српског језика за гимназије и средње школе* Живојина Станојчића и Љубомира Поповића (Дијаграм бр. 7, Дијаграм бр. 8, тачка 423, 424).

13. Подвуци предикат у реченици *Почео је да трчи.*

14. Заокружите слова испред примера који садрже **неправи објекат**:

а) *Пера је на одмору.*

б) *Пера живи на Врачару.*

в) *Пера често мисли на Ану.*

г) *Пера се напио вина.*

15. Који су падежи **правог објекта**?

16. Подвуци **објекте** у наредним реченицама и одреди им **врсту** (и у којим се падежу налазе):

*Принц се заљуби у пастирицу.*_____

*Владао је огромним царством.*_____

*Сети се обећања.*_____

17. Заокружи слово испред реченице у којој је употребљен **неправи објекат**:

а) *Доктору Спуку се спава.*

б) *Доктору Спуку верује цела посада.*

в) *Доктора Спука нема на видику.*

18. Одреди **варијанту правог објекта** у реченици *Јулија је сипала млека у чај.*

19. У реченици *У прољеће иза наше баштенске ограде просине нешто љупко, прозрочно и свијетло, па ти се просто плаче, иако не знаш ни шта те боли ни шта си изгубио* подвуци **логичке (семантичке) субјекте**.

20. Заокружи реченицу у којој **именски копулативни предикатив** служи за **идентификацију** субјекта:

а) *Милош је професор.*

б) *Милош је онај професор у црном сакоу.*

Литература

1. Ж. Станојчић, Љ. Поповић, *Граматика српског језика за гимназије и средње школе*, Београд, ЗУНС, 2008.

2. Михаило Стевановић, *Савремени српскохрватски језик II*, Београд: Научна књига, 1974.